

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

26 Sit post baptisma contentus conjuge sola.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ignominia, que cuncta etiam post mortem gravant, si addita in hac vita positum fuerint relaxata.

C. V. De eodem. P. A. L. E. A.

[An Augustinus in libro de vera & falsa penitentia, c. 18.]

Qui in aliquid seculum distulit fructum conversionis, utriusque ignis purgationis. Hic autem ignis, est aternus non sit, miro tamen modo gravis est. Excelsit enim omnem penam, quam unquam aliquis passus est in hac vita, vel pati i potest.

¶ Vel pati potest? Hac verba non sunt in originali, neque in pan. dist. 7. c. ult. §. si ubi hoc idem recitatur. Alias autem causam delicta significat, quorum est perpetua infamia.

C. VI. De die baptismi sine crimine debet inveniri, qui in Episcopum est ordinandus.

Unde Hieronymus d. scribit in eadem epistola ad Titum, cap. 1.

Primum itaque sine crimine jubetur esse. Episcopus, quod puto alio verbo ad Timotheum, irreprehensibilem nominatum, non quod eo tantum tempore, quo ordinandus est, sine ullo fit crimine, & prateritas maculas nova conversatione diluerit: sed quod eo tempore, quo in Christum renatus est, nulla peccati conscientia remordeat. Quomodo enim potest præsens ecclesia auferre malum de medio ejus, qui in delicto simili corruerit? aut qui libertate corripit peccantem potest, cum tamen ipse ipse respondeat, eadem admisisse, quæ corripit.

Et, qui ordinandus est in Episcopum, non solum tempore sua ordinationis, sed etiam unum tempore post baptismum a crimine immunitus debet.

DISTINCTIO XXVI.

¶ Sequitur in utraque epistola [unius & uxoris uxorem] post baptismum videlicet, non ante baptismum.

C. I. ¶ Post baptismum debet esse monogamus, qui in Episcopum est ordinandus.

Unde Hieronymus i. scribit ad Oceanum, epist. 83.

Unius uxoris vicium, id est, monogamum post baptismum. Si enim & ante conjugem habuit, quæ obiectio non est impunita, cui profusus novo homini f. nec stupra, nec alia, que ante fuerunt, jam obsunt.

¶ Hieronymus] Sententia quidem hujus, & sequentis capituli sunt Patrum, qui citantur, id est, Hieronymi, & Augustini: veris tamen opinionibus videtur sumpta ex collectaneis Bedæ, & ex glossis ordinariis, hujus quidem capituli in primam ad Timoth. c. 3. sequenti veris opinionibus ad Titum, cap. 2.

C. II. ¶ Qui ante baptismum habuerit uxorem, & post baptismum aliam, ordinandus non est.

Augustinus verò contra restatur, scribens g in epistola ad Titum.

Attinus b intelligit, qui nec eum, qui catechumenus, vel paganus habuit alteram, ordinandum censuerunt: quia de sacramento agitur, non de peccato. Nam in baptismo peccata omnia dimittuntur: & qui dicit [Si i baptisimo virgo, non peccat] satis declaravit nuptias non esse peccatum. Propter sanctitatem autem sacramenti, sicut femina, si catechumena vitata est, non potest post baptismum inter Dei virgines con-

a In pan. dist. 7. cap. ult. §. fin. b In commentariis ad cap. c. in 3. orig. d. i. Cor. 5. c. i. Timoth. 3. & Tit. Bedæ, & Gl. in 1. Tim. 3. ad hac verba. f. Gl. in habet. g. In ordinariis in cap. 1. epistola ad Titum: sumpta tamen sententia est Augustini in lib. de bono conjugali, cap. 18. h. 25. q. 3. c. i. Cor. 5. i. cap. 24. Pan. l. 6. c. 66. Anselm. l. 9. c. 59. Polyd. l. 2. tit. 31. i. Cor. 5.

crari: ita non absurde vitium est bigamum non peccatum, sed normam sacramenti amisisse, non ad vite meritum, sed ad ordinationis ecclesiasticæ signaculum necessarium. Et sicut plures antiquorum patrum uxores, significaverunt futuris ex omnibus gentibus ecclesiis, uni verò subditas, id est, Christo: ita noiter antistes, id est, Episcopus unius uxoris vir significat ex omnibus gentibus unitatem uni viro Christo subditam.

2. pars. ¶ Itaque sicut duobus dominis servire a se ab uno Deo apostatare, & in alterius superstitionem ire, non licet.

¶ De peccato] Sequitur, propter sanctitatem sacramenti, sicut si femina, &c. Restitutus est totus hic locus ex glossa ordinaria. Nam apud B. Augustinum, & reliquos colatores copiosior etiam est.

C. III. ¶ Bigamus i probatur, qui ante baptismum habuerit uxorem, & post baptismum alteram.

Item Innocentius Ruffi, & Eusebio, & ceteri Episcopi Macedon. epist. 12. c. 2.

¶ Einde b ponitur, non dici oportere bigamum eum, qui catechumenus habuerit, atque amiserit uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus, eamque primam videri, quæ novo homini copulata sit; quia illud conjugium per e baptismi sacramentum cum ceteris criminibus fit ablutum. d. Quod cum de una utriusque dicitur, certe, si tres habuerit in vetere positus homine uxores, 2 erit ei, quæ post baptismum quarta est; sic interpretantibus prima, & virginis æque nomen accipiet, quæ quarto ducta est loco. Quis (oro) istud non videat contra Apostoli esse preceptum. Quis (oro) istud non videat virtum oportere e fieri sacerdotem, qui ait, unius uxoris in baptismo totum, quidquid in veteri homine gestum est, sit solum. Dicite mihi (cum pace vestra loquor) crimina tantum dimittuntur in baptismo, an & illa, quæ secundum Domini f. precepta, ac Dei instituta complentur? Uxorem ducere crimem est, an non est crimen? Si crimen est, ergo (præfata verba dixerim) erit auctor in culpa: qui, ut crimina committerentur, in g. paradiso precepit: 3 cum ipse eos benedixit. Si verò non est crimen, quia quod Deus instituit, h. nefas fit crimen appellari, & Salomon i. addidit, [Etenim a Deo preparatur viro uxor,] quomodo creditur inter crimina esse dimissum, quod auctore Deo legitur consummatum? Quid de talium filii percensetur? Numquid non erunt admittendi in hereditatis consortio, & quia ex ea suscepti sunt quæ ante baptismum fuit uxor, erunt; appellandi vel naturales, vel spurii: quia non est legitimum matrimonium, nisi illud (ut vobis videtur) quod post baptismum affluitur? Ipse Dominus, cum interrogaretur a iudeis si liceret dimittere uxorem, atque exponeret fieri non debere, addidit i. [Quod ergo Deus iunxit, homo non separet.] At ne de his locutus esse crederet, qui 4 post baptismum sortuntur; meminere hoc & à iudeis interrogatum, & iudeis esse responsum. ¶ Quæro, & sollicitus quæro, si una eademque sit uxor ejus, qui ante catechumenus, postea fit fidelis, filiosque ex ea, cum esse catechumenus, postea fit fidelis, filiosque ex ea, cum esse defuncto patre, circumspecta hereditatis consortium, quibus filiorum nomen regeneratio spiritus creditur abstinuisse? Quod cum ita sentire, atque iudicare absurdum est, quæ (malum) ratio est, hoc defendi, & vacua magis opinione factari, quam aliqua auctoritate roborari i. cum

a Matth. 6. b Barc. l. 4. c. 38. l. 1. cap. 102. & pag. d. 308. Polyd. l. 6. tit. 4. c. post. orig. d. ab ablatum, e. i. Tim. 4. ad Tit. cap. 1. f. legu. orig. g. Gen. 1. h. iunxit. orig. i. Prov. 19. 28. quasi. i. Nonquid. k. et. consortio. l. Matth. 19.

non possit inter peccata deputari, quod lex precepit & Deus iniunxit? Nunquid si quis catechumenus virtutibus funduerit, humilitatem secutus fuerit, patientiam tenuerit, elemosinas fecerit, morti destinatus qualibet ratione eripuerit, adulteria exhoruerit, castitatem tenuerit: quæ si hæc, cum fuerit factus fidelis, amittit; quia per baptismum, totum, quod vetus homo gesserat, putatur auferri? Aspicimus gentilem hominem Cornelium a orationibus, atque elemosinis vacantem, angelum audientem per revelationem, ipsumque Petrum videntem; nunquid per baptismum hæc illi ablata sunt, propter quæ ei baptismus videtur esse concessus? Si ita creditur, mihi credite, non modicum erratur: quia quicquid bene gestum fuerit, & secundum præcepta legalia custoditum, non potest facientibus deperire. Nuptiarum ergo copula, quia Dei mandato perficitur, non potest dici peccatum: & quod peccatum non est, solvi inter peccata, credi omnino non debet: critique integrum æstimare, aboleri non posse prioris nomen uxoris, cum non dimissum sit pro peccato, quod & ex Dei voluntate completum.

1 ¶ Bigamus] Rubricabus capituli, & sequenti, que in quatuor impressis, et in scriptis, in suam locum ex aliquo manuscripto sunt restituta.

2 ¶ Homine uxores] Sic in omnibus manuscriptis, & apud Burchardum, & Ivoem par. 1. cap. 29. quævis in originali, & apud eundem Ivoem par. 2. cap. 293. paulo aliter, & obscurius legatur.

3 ¶ Precepit] In orig. & apud ceteros collecti legitur: in paradiso cum ipse cœiungeret, benedixit.

4 ¶ Qui post baptismum] Apud Burchardum, & Ivoem in prima parte legitur: que post baptismum fortuitur. Sed in originali, & apud Ivoem par. 2. & in Panormia, & infra 28. q. 1. c. manquad, hoc modo: qui post baptismum uxores fortuitur. Veram oblectam nihil est mutatum.

5 ¶ Ipsumque Petrum] Apud Innocentium in codice canonum, & Burchardum est: atque elemosinis revelationem, Petrumque ipsum vidisse. Apud ipsum Innocentium in totis conciliis, per revelationem angelum, Petrumque ipsum vidisse. Apud Ivoem: Petrum ipsum revelatione vidisse.

C. IV. ¶ In baptisate culpa dimittitur, non lex conjugii aboletur.

¶ Nam e tantum, nec repetita nobis copula permittitur, & in ipso conjugio lex est, non iterare conjugium, nec secunda conjugii sortiti conjunctionem. Quod plerique mirum videntur, cur etiam ante baptismum iterata conjugia electioni muneris, & prerogative ordinationis impedimentum generent: cum etiam delicta obesse non soleant, si laxari remissa fuerint sacramento. Sed intelligere debemus, quia in baptismo culpam dimitti potest, lex aboleri non potest. In conjugio non culpa, sed lex est. Quod culpe est igitur, in baptismo relaxatur: quod legis est, in conjugio non solvitur. Quomodo autem potest hortator esse viduitatis, qui ipse conjugia frequentaverit?

1 ¶ Iterata] Apud B. Anthonium loci hic variè legitur. Nam in antiquis impressis habetur, iterato conjugio. In contrariis vero iterati conjugii. itenq. in Panormia, & apud Ivoem. In his tamen que sequuntur, concordat sic legendo, ad electionem muneris, & prerogativam ordinationis impedimenta generentur.

In quibus etiam Baptista, dicit Hierodem ab incestu prohiberi, dicens: [Non d licet tibi habere uxorem fratris tui:] evidenter ostendit inter infideles conjugia esse. Unde datur intelligi, quod bigami dicuntur, non solvi, qui post baptismum conjugia frequentant, sed etiam qui ante

a All. 10. b al. qua. c Ivo p. 1. c. 291. Panorm. 6. c. 64. d Matth. 19.

baptismum unam, & post baptismum alteram habuisse probatur. Bigamus vero in sacerdotem ordinari non debet: non quia deliquit secundum accipiendam uxorem: sed quia prerogativa exiuit, est sacerdoti.

C. V. ¶ Non peccat bigamus, sed prerogativa sacerdoti exiuit.

Unde Ambrosius ad Verulenses, lib. 3. epist. 82. ait. Vi a sine crimine est unius uxoris vir, teneat b ad legem sacerdotii suscipiendi. Qui autem iteraverit conjugium, culpam quidem non habet conquinat, sed prerogativa exiuit sacerdotis.

DISTINCTIO XXVII.

¶ Vid autem notius uxori, vir Episcopus esse iudicetur, quæritur, an de tempore ordinationis hoc sit accipiendum, ut tempore sue administrationis, que post copula fuerit, quam uxorem, & virginem sui desponsaverit.

C. I. ¶ Non ordinatur Diaconus, nisi castitatem fuerit professus.

Hec Martinus & Papa prohibet dicens.

Diaconus qui eligitur, si continentis fuerit pro accipiendi matrimonio, & dixerit non posse in castitate permanere, hic non ordinatur. Quod si in ordinatione tacerit, & ordinatus fuerit, & postea matrimonium desideraverit, alienus fit a ministerio, & vacat à clero.

Hec auctoritate datur intelligi, quod illi, qui uxores habent, vel accipere volunt, nec Diaconi, nec sacerdotes fieri possunt, nisi continentiam professantur. ¶ Si vero Diaconus à ministerio cessare voluerit, & contracto matrimonio licite potest sui. Nam est in ordinatione sua castitatis votum obtulit, tamen tanta est via in sacramento conjugii, quod nec ex violatione voti potest dissolvi ipsum conjugium.

C. II. ¶ Nubentes post votum non sunt ad invicem separandi.

Unde Augustinus 1 in libro de bono viduitatis ad Julianam viduam, cap. 10.

2 ¶ Vidam d. nubentes post votum asserunt adulteros esse. Ego autem dico, quod graviter peccent, qui tales dividunt.

1 ¶ Augustinus] Verba propria huius capituli non sunt inventa apud B. Augustinum. Sententia tamen habetur in libro de bono viduitatis. Omnino autem intelligendum hoc est de voto simplici, ut Gratianus in fine huius distinctionis exponit.

C. III. ¶ De eodem.

Item Theodorus in penitentiali.

¶ Si e vir simplex i votum virginitalis habens adiungitur uxori, postea non dimittat uxorem, sed tribus annis peniteat.

1 ¶ Simplex] Aliter vox ista ab omnibus manuscriptis, & infra 27. q. 1. cap. si qui votum, etiam ab impressis. In aliquis tamen perperit, est glossa interlineari.

C. IV. ¶ Damnable est coventibus virginitalatem, velle nubere.

Hieronymus 1. vero contra scribit.

¶ Oventibus s. virginitalatem, non solum nubere, sed etiam velle damnable est.

1 ¶ Hieronymus] Gratianus hic, & infra 17. q. 1. c. coventibus, & Magister sententiarum hoc tribuunt Hieronymo, apud quem non est inventum. In glossa ordinaria 1. item. cap. ad ea verba, habentes damnationem, referatur ex B. Augustino, cuius propria verba habentur infra in c. nuptiarum 27. q. 1. post principium.

a Ivo p. 1. c. 290. Panorm. 6. c. 63. b al. teneatur. c Apud Martinum Bracarensem, c. 39. Dist. 28. diaconi. Ivo p. 6. c. 27. Item. l. 3. c. 97. d Infra 27. q. 1. cap. nuptiarum 4. prouide. e Ibid. c. si qui votum. Infra 17. q. 1. c. coventibus. Sent. 4. dist. 21. f Ivo p. 6. c. 27. Panorm. 6. c. 192.

